

Ajalugu

V klass

Õppekirjandus

K. Antons, T. Hallik. Eesti ajalugu 5. klassile. Pääsukese lend läbi ajaloo. Maurus

K. Antons, T. Hallik. Eesti ajaloo töövihik 5. klassile. Pääsukese lend läbi ajaloo.

Lisamaterjal

E. Hergauk, M. Laar, M. Tilk. Ajalugu 5. klassile. Avita. (plaanis lühend VÕp)

Miksikese lisamaterjalid.

Ajakiri Imeline Ajalugu

Filmid „Malev“, „Viimne reliikvia“, „Verekivi“, „Nimed marmortahvil“, „1944“, „Tuulepealne maa“, „Laulev revolutsioon“

YouTube – videod

Õppesisu ja õpitulemused

Õppekava teemad	Teemad ja õppematerjal	Mõisted	Õpitulemused
Ajaloo algõpetus	Sissejuhatavad teemad uude õppeainesse Ajalugu ja Sina Uurime ajalugu- ajalooallikad Õ pt 1-2 Tr lk 4-11	muinasaeg, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu.	Õpilane <ul style="list-style-type: none">• kasutab kontekstis aja mõistega seonduvaid sõnu, lühendeid ja fraase <i>sajand, aastatuhat</i>,• <i>eKr, pKr, araabia number, Rooma number, ajaloo periodiseerimine</i>;
Ajalooallikad	Lähme muuseumi ja arhiivi Ajalooallikad Saame arheoloogiaga sõbraks Õ pt 3-4 Tr lk 12 - 19	Allikate tõlgendamine: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas,	<ul style="list-style-type: none">• kirjeldab mõnda minevikusündmust ja inimeste eluolu minevikus;• leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid;

	<p>Muinasjutt ei ole muinasjutt Kultuuripärand Paneme aja paika, ajaarvamine. Ajatelg, rooma numbrid, sajandi määramine Õ pt 5-6 Tr lk 20-29</p>	<p>audiovisuaalne allikas, muuseum ja arhiiv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava ja lühijuttu; • kasutab ajalookaarti; • teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest; • töötab lihtsamate allikatega; • kasutab kontekstis ajalooallikatega seonduvaid mõisteid kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas.
<p>Eesti ajalugu muinasajast taasiseseisvumiseni: ajaloo-sündmused ja ajaloolised isikud; elu linnas ja maal, rahu ja sõja ajal, eluolu, tegevusalad, elamud, rõivastus, toit, kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas.</p> <p>Ajaloo-sündmused ja silmapaistvad isikud kodukohas, Eestis, Euroopas ning maailmas õpetaja</p>	<p>Alustame algusest, esimesed asulad Eestis (ülevaade kiviajast) Kiviaja kütist rauaaja põllumeheks Põlluharimise algus (ülevaade pronksi – ja rauaajast) Õ pt 7-8 Tr lk 30-36</p>	<p>püstkoda, korilus, alepõld, kammkeraamika, soorauamaak</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, kuidas elasid muistsed eestlased, millega tegelesid, millised olid nende uskumused. Tunneb mõisteid korilus, sugukond, kammkeraamika, põlispõld, alepõld, pronks. • Teab, missuguseks kujunes eestlaste elu pärast vallutussõda; linnade kujunemine, elu keskaegses linnas, Eesti osalus Hansa Liidus. Tunneb mõisteid orduaeg, kümnis, mõis, Hansa aeg, Hansa Liit, gild, tsunft, raad, raehärra, linnaõigus • Teab, kuidas võtsid eestlased vastu ristiusu, kristlikud kombed ja millised uuendused toimusid kristlikus kirikus seoses reformatsiooniga 16. sajandil. Tunneb mõisteid preester, katekismus, reformatsioon, reliikvia, pühak
	<p>Muinas- ja keskaja piiril, Eesti ja eestlased muinasaja lõpul Muinaseestlaste uskumustest Õ pt 9 Tr lk 37-40</p>	<p>linnus, adramaa, kihelkond, maakond</p>	
	<p>Viikingid VÕp lk 31-33 Lisaleht Miksikesest – viikingid</p>	<p>Viiking, normann, varjaag, ruunid, saaga, Valhalla</p>	
	<p>Kui Lembitu võitles Muistne vabadusvõitlus Õ pt 10 Tr lk 41-45</p>	<p>ordu, sõda, ristisõda, rüütel, preester, vanem</p>	

valikul.	Eesti olukord pärast sõja kaotust. Kokkuvõte muistsest vabadusvõitlusest Katkendid filmist „Malev“ (tv lk 45)		<ul style="list-style-type: none"> • Teab, milline oli eestlaste hariduse ja kultuuri areng rootsi ajal 17. sajandil, rahvalgustajate tähtsust talupoegade harimisel, talupoja eluolu mõisas, eesti talurahva kultuuri ja rahvakalendri kujunemist. Tunneb mõisteid pärisorjus, seminar, eepos, rahvakalender, rehielamu, tanu, pastlad, viisud. • Teab eestlaste kultuuri ja hariduse arengut ärkamisaegsel perioodil, üldlaulupidude traditsiooni kujunemist. • Teab olulisi muudatusi 20. sajandi eestlaste eluolus, Esimese Maailmasõja mõjud Eesti arengule. • Teab Eesti Vabariigi kujunemislugu ja sellega seotud sündmusi, elu Eesti Vabariigis. Teab mõisteid iseseisvusmanifest, okupatsioon, Landeswehr. • Seostab Teise Maailmasõja sündmusi Eesti Vabariigi iseseisvuse hävinemisega, eesti rahva eluolu nõukogude ajal. Teab mõisteid maailmasõda, enamlased, Nõukogude Liit, küüditamine, metsavennad, soomepoisid, kolhoos. • Oskab seostada Nõukogude Liidu lagunemist Eesti taasiseseisvumisega, oskab hinnata eestlaste pingutusi oma riigi üles ehitamisel. Teab mõistet Balti kett.
	Vabaduseta, aga ikkagi Euroopas Linnade teke Jüriöö üleštõus Õ pt 11 Tr lk 46-49 VÕp pt 10 Tv lk 48 E. Bornhöhe „Tasuja“ Kontuurkaart (tv lk 46, VÕp lk 47)	üleštõus	
	Linnaõhk teeb vabaks Hansa aeg, Hansa Liit	Hansa Liit, gild, raad, raehärra, tsunft	
	Elu keskaegses linnas- käsitõõlised, kaupmehed Õ Pt 12 Tr lk 50-53 Võp pt 11: Hansa Liidu kaubateed Film „Verekivi“		
	Kirik keset küla Eestlased ja ristiusk Usupuhastus Õ pt 13 Tr lk 54-57 Usupuhastus ja Martin Luther: VÕp pt 13 Film „Viimne reliikvia“	pühakoda, reliikvia, pühak, katekismus, klooster, altar, paradiis, viimne kohtupäev	
	Liivimaale tullakse kosja Liivi sõda Põhjasõda	andam, tsaar, ikaldus	

Õ pt 14, tr lk 58-62 Peeter I: Võp lk. 80, 81		<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab mõnda minevikusündmust ja inimeste elu minevikus. • Teab erinevate ajaloosündmuste tekkepõhjuseid ja tagajärgi ja oskab seda seostada Eesti arengulooga. Oskab paigutada olulisemaid sündmusi ajateljele: Muistne Vabadusvõitlus, Jüriöö ülestõus, Liivi sõda, Põhjasõda, I Maailmasõda, Vabadussõda, II Maailmasõda. • Teab, kes on Lembitu, M. Luther, Ivan IV, Forselius, Peeter I, K.J. Peterson, F. R. Kreutzwald, F.R. Faehlmann, J. V. Jannsen, L. Koidula, J. Hurt, K.R. Jakobson; J. Tõnisson, K. Päts, J. Kuperjanov, J. Laidoner, J. Pitka, J. Poska, A. H. Tammsaare, P. Keres, K. Palusalu, J. Stalin, A. Hitler ja iseloomustab nende tegevust. • Seostab oma kodukohaga järgmisi sündmuseid ja isikuid: raua kultuuri algus Eestis (esimesed rauasulatuskohad), tunneb oma kodukoha tähtsamaid legende (Vaskjala sillapiiga, Lehmja tammik, Ussiaugu ussid) ja muinasaja kultusmälestisi (Nõiakivi, Lehmja tammik, allikad). Teab, kes on Anton Thor Helle ja seostab tema tegevust Piibli tõlkimisega.
Vana hea Rootsi aeg Forselius Õ pt15, tr lk 63-67 Forseliuse seminar: Võp pt 15	vaimulik, aadlik, gümnaasium, pühakiri	
Talupoja elutöö Pt 16, tr lk 68 -71	pärisori, koormised, sunnismaisus, loonusrent, nekrut	
Talupoja aeg Rahvakalender Lähme mõisnikule külla Pt 17, 18, tr lk 72-78	leem, kört, kätis, kirivöö, tanu valitsejamaja, meierei	
Priius, kallis anne Pärisorjus ja selle kaotamine Pt 19, tr lk 79 – 82		
Eestlane astub ülikooli, esimesed eestlased ülikoolis (K.J Peterson, F.R. Faehlmann, F.R Kreutzwald) Muistendid Kalevipojast Õ pt 20, tr lk 83 – 86	eepos	
Aeg ärgata Ärkamisaja algus: J. V. Jannsen I Üldlaulupidu C. R. Jakobson, J. Hurt Lydia Koidula isamaaluule	ärkamisaeg	

Pt 21, tr lk 87 – 90 Võp lk 112- 124		
Eesti Vabariigi esimene tulemine Õ Pt 22, tr lk 91- 94 Vene impeerium variseb kokku I Maailmasõda: Võp lk 132, 133 Eesti iseseisvusmanifest	Iseseisvusmanifest, Päästekomitee, riigipööre, kommunistid	
Vabadussõda Õ pt 23, tr lk 95-97 Võp pt 32,33 Kontuurkaardi täitmine Võp lk 139 Film „Nimed marmortahvil“ filmi vaatamine koos vaatluslehe täitmisega	Mobilisatsioon, soomusrong, meredessant, punased, Landeswehr	
Elu Eesti Vabariigis Eesti aeg ja Eesti asjad Õ pt 24, tr lk 98-103		
Jälle võõra võimu alla Eesti iseseisvuse häving II Maailmasõja algus Pt 25, tr lk 104-107 Võp pt 36 Juuniküüditamine Eesti rahva kannatuste aastad Pt 26, tr lk108 -111 Võp pt 37 Film „Tuulepealne maa: ei ole sõda noortele meestele“	Nõukogude Liit MRP, diktaator, okupatsioon Küüditamine, koonduslaager	

Eestis vahetub valitseja Eesti võitleb vabaduse eest II maailmasõja lõpp Võp pt 38,39 Metsavennad Võp pt 40 Film „1944“ filmi vaatamine koos vaatluslehe täitmisega	metsavennad, soomepoisid, kolhoos	
Võõra võimu all Nõukogude aeg Õ pt 27, tr lk112-114 Võp pt 41 Intervjuu vanematega (tr lk 114)	Partei, käsumajandus, pioneerid, oktoobrilapsed	
Vastupanuliikumine Taasiseseisvumine Pääsemine Õ pt 28, tr lk 115 – 117 Võp pt 42 - 44 Videod You Tube „Sinine, must ja valge“, Balti kett, laulev revolutsioon Eesti riigi taasülesehitamine Film „Laulev revolutsioon“	Balti kett Laulev revolutsioon, fosforiidisõda, majanduse blokaad, toidutalongid	

Projektid:

- Õppekäik Varbola linnusesse (teemaks „Eestlaste muistne vabadusvõitlus“)
- Õppekäik ajaloomuuseumisse (teemaks „Hansa aeg“)
- Ajaloo ainenädal/teemapäev